

DESIGNER

Puheenjohtaja Jalle Bergman
Suomen Standardisoimisliitto SFS
Maistraatinportti 2
00240 Helsinki

Helsinki 25.4.1997

Herra Puheenjohtaja

Olen tutustunut suomalaiseen asiakirjastandardiin, jota yleisesti pidetään myös kirjelomakestandardina, lukuisia kertoja eri yhteyksissä. Standardiin tutustuminen on herättänyt monia kysymyksiä, joita kollegojen kanssa olemme joutuneet pohtimaan.

Olemme ihmetelleet sitä, miksi standardiin on päädytty? Kuka on sen visuaalisen systematiikan suunnittelija? Mihin lukemista, havaitsemista ja työn suorittamista koskeviin tutkimuksiin standardi pohjautuu?

Omassa työssämme graafisen suunnittelun parissa olemme myös usein törmänneet *standardisointiuskontokunnan* ortodoksisiiin edustajiin erilaisten yritysten piirissä. Olemme yrittäneet keskustella heidän kanssaan standardin luomista visuaalisen suunnittelun esteistä, mutta keskustelu ei ole ollut käytännössä mahdollista.

Standardi on ollut kuin uskonnustunustus, perimmäinen totuus, johon nojautumalla voidaan saavuttaa lomakesuunnittelussa ja kirjoittamisessa suorastaan taivaallinen onni ja esteettinen nautinto.

Siksi emme ole yleensä rohjenneet häiritä heitä. Sillä jokainen tulkoon omalla uskollaan autuaaksi. Tästä huolimatta graafikot eivät ole kääntyneet samaan uskoon. Ja tämän haluan saattaa tietoonne, arvoisa puheenjohtaja.

Siksi myös haluan kirjoittaa teille täysin standardien vastaisesti, kuten aina teen, mutta noudattaen kirjoittamisen klassista perinnettä, jota 70-luvulla tuotettu standardi ei kunnioita.

Suomalainen lomakestandardi kirjoitussuosituksineen ei myöskään kunnioita typografian ja kirjapainotaidon historian keskeisiä periaatteita, joita yleisesti noudatetaan kirjoissa, lehdissä ja muissa painotuotteissa kaikkialla maailmassa. Se elää omaa suljettua elämäänsä, näkemättä mitä tapahtuu tietokoneiden äärellä kaikissa yrityksissä ja markkinatalouden piirissä koko maailmassa.

Mistä näkemuserot johtuvat?

Graafikoiden käsityksen mukaan, lomakestandardi on esteenä yritysten nykyaikaiselle identifiointille. Se on kuin kahle, joka pakottaa kaikki yritykset samaan muottiin. Jos haluat perustaa vaikkapa pienen ravintolan, yrityksesi näyttää standardin mukaisesti elintarviketehtaalta. Jos haluat perustaa kauneushoitolan, lomakkeesi saavat sen näyttämään metalliverstaalta.

Kaikkien yritysten pitäisi siis näyttää samantlaisilta, vaikka ne ovat eri kokoisia, toimivat eri toimialoilla ja ovat keskenään kilpailevia.

Identifiointi on markkinataloudessa sekä pienen että suuren yrityksen kilpailukeino. Sitä ei voi kahlita liian tiukoilla keskuskomitean määräyksillä.

Parempi muotoilu ja kauniimmat lomakkeet ovat sekä identifiointin että kilpailun välineitä. Kilpailussa ratkaisevat kirjeiden sisältö, viestinnän laatu, lukemisen helppous ja muotoilun luoma kuva yrityksestä.

Arvoisa puheenjohtaja.

Meitä graafikoita on ihmetyttänyt se, miksi lomakkeen täyttämisen tehokkuutta perustellaan sillä, että tabulointipisteitä sirotellaan ympäri lomaketta. Se ei tuo tehoa. Se lisää vain työtä.

Muotoilijoita on myös hämmästyttänyt se, että lukemisen helppoutta ja tehokkuutta perustellaan sillä, että tieto hajotetaan lomakkeella visuaalisesti hyvin moniin pisteisiin. Emme usko tähän perusteluun. Se johtaa ainoastaan visuaalisesti hajanaiseen ja levottomaan kokonaiskuvaan.

Muotoilijana haluan kiinnittää julkisen huomion siihen, että suomalaisten yritysten "standardien mukaan tehdyt lomakkeet" ja niille kirjoitetut kirjeet näyttävät usein kehitysmaasta lähtöisin olevilta. Se on suuri vahinko, sillä Suomi ei ole kehitysmaa.

Suomalaiset yritykset kilpailevat korkealuokkaisilla tuotteilla, laadulla, muotoilulla ja entistä paremmalla viestinnällä.

Arvoisa puheenjohtaja, elämme markkinataloudessa, olisiko SFS:n keskuskomitean kenties syytä tarkistaa käsityksiään?

Ystävällisin terveisin

Erkki Ruuhinen, taiteilijaprofessori